

ВОДИЧ ЗА ПОДРУЧЈЕ РАДА

Економија, право и администрација

a

Завод за унапређивање образовања и васпитања

www.zuov.gov.rs

ВОДИЧ ЗА ПОДРУЧЈЕ РАДА
Економија, право и администрација

Београд, 2021.

ВОДИЧ ЗА ПОДРУЧЈЕ РАДА

Економија, право и администрација

Завод за унапређивање образовања и васпитања

Београд

2021. година

Садржај:

УВОД.....	1
ОПИС ПОДРУЧЈА РАДА.....	2
ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛИ.....	3
ОПИСИ КВАЛИФИКАЦИЈА.....	5
ПЛАНОВИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА.....	18
МАТУРСКИ ИСПИТ.....	31
ТАКМИЧЕЊА.....	33
ЗАНИМЉИВОСТИ.....	34
КОРИСНИ ЛИНКОВИ.....	35

УВОД

Водич за подручје рада економија, право и администрација намењен је наставницима, директорима, ученицима и свим учесницима у образовном процесу. У себи садржи широк спектар информација које се односе на квалификације које се тренутно образују у овом подручју рада.

Информације могу бити од користи школама које конкуришу за одређене образовне профиле и приликом израде плана уписа, затим планова набавке као и планирања броја наставника и стручних сарадника. На једном месту се налазе подаци о свим квалификацијама, плановима по којима се оне образују, правилника о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника, норматива у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање планова и програма образовања.

Ученицима могу користити информације о описима квалификација и предметима који се изучавају у образовним профилима, затим информације о матурском испиту и такмичењима везаним за област економије, права и администрације.

Остали учесници у образовном процесу се могу ближе упознати са подручјем рада и прикупити основне информације неопходне за планирање развоја нових квалификација и унапређивања постојећих.

ОПИС ПОДРУЧЈА РАДА

Подручје рада економија, право и администрација садржи области:

- Економију
- Право и администрацију
- Безбедност

01

ОБЛАСТ → ЕКОНОМИЈА →

Обухвата образовне профиле/ квалификације које оспособљавају ученике за обављање послова у области финансија, банкарства и осигурања, пословне администрације и комуникације, комерцијалних послова, послова на царини и слично. Активни образовни профили у овој области су: економски техничар, финансијски техничар, царински техничар, пословни администратор, финансијски администратор, службеник у банкарству и осигурању и комерцијалиста. Последња развијена квалификација је финансијско – рачуноводствени техничар.

02

ОБЛАСТ → ПРАВО И
АДМИНИСТРАЦИЈА →

Обухвата образовне профиле/ квалификације које оспособљавају ученике за обављање послова јавне управе и обављање правно-административних послова. Образовни профили који су тренутно у образовном систему су правни техничар по чијем програму се образују ученици трећег и четвртог разреда и образовни профил правно-пословни техничар који је уведен у систем 2019.године. Образовни профил биротехничар је још увек присутан у завршним разредима школе за ученике са оштећеним видом. Потреба за овим образовним профилем више не постоји и зато је прешао у форму пасивних профила.

03

ОБЛАСТ → БЕЗБЕДНОСТ →

Обухвата образовне профиле / квалификације које оспособљавају ученике за обављање послова обезбеђивање и заштиту различитих врста објеката, средстава, предмета и лица, као и обављање послова превенције од пожара и гашења пожара. Образовни профили који се школују у овој области су техничар обезбеђења и техничар заштите од пожара.

ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛИ

У подручју рада економија, право и администрација се образују следећи профили/квалификације:

КВАЛИФИКАЦИЈА / ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ	НОКС ниво	Просветни гласник са правилником о плану и програму ¹
Правни техничар	4	7/93; 1/94; 03/96; 14/97; 12/02; 4/13; 11/13 6/19 – Угашен
Правно-пословни техничар	4	6/19; 9/19
Биротехничар ²	4	7/93; 1/94; 03/96; 12/02; 4/13; 11/13
Техничар обезбеђења	4	14/97; 4/13; 11/13
Техничар заштите од пожара	4	11/06; 4/13; 11/13
Економски техничар	4	13/93; 1/94; 03/96; 03/97; 14/97; 12/02; 05/03; 11/06; 4/13; 11/13; 14/13; 6/19; 9/19
Финансијски техничар	4	03/97; 14/97; 12/02; 05/03; 11/06; 4/13 11/13
Царински техничар	4	14/97; 12/02; 05/03; 11/06; 4/13; 11/13
Пословни администратор	4	10/12; 1/13; 15/15
Финансијски администратор	4	10/12; 1/13; 15/15
Комерцијалиста	4	15/15; 7/16; 4/19
Службеник у банкарству и осигурању	4	15/15; 7/16
Финансијско-рачуноводствени техничар	4	19/20

¹ Бројеви СГ/ПГ у којима се појављују информације везане за квалификацију као што су различите врсте правилника и измене и допуне правилника

² Биротехничар је „пасивна“ квалификација односно не уписује више

Образовни профили за које је израђен стандард квалификације:

1. Финансијски администратор
2. Пословни администратор
3. Комерцијалиста
4. Службеник у банкарству и осигурању
5. Економски техничар
6. Правно-пословни техничар
7. Финансијско-рачуноводствени техничар

Образовни профили за који се образују по старим плановима и програмима наставе и учења (немају израђен стандард квалификације)

1. Финансијски техничар
2. Царински техничар
3. Техничар обезбеђења
4. Техничар заштите од пожара

За наведена четири профила ће се у наредном периоду урадити стандарди квалификација или ће они бити спојени са неким другим квалификацијама на четвртој или петом степену у зависности од потреба тржишта

Образовни профил који се уводи школске 2020/2021 године

1. Финансијско-рачуноводствени техничар (спаја и замењује финансијског техничара и финансијског администратора).

Иницијативу за развијање и усвајање стандарда за нову квалификацију може да поднесе Секторско веће, Савет за стручно образовање и образовање одраслих, Национални просветни савет, Национални савет за високо образовање, Национална служба за запошљавање, школа, високошколска установа, државни орган и друго правно лице (привредно друштво, ЈПОА и др.). Иницијатива се подноси Агенцији за квалификације. На препоруку Агенције Иницијатива са пратећим елаборатом доставља се одговарајућем Секторском већу. Све информације о квалификацијама и начину њиховог развијања могу се наћи на сајту Агенције за квалификације.

ОПИСИ КВАЛИФИКАЦИЈА

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

оспособљавање ученика за вођење администрације, комуникацију са клијентима и сарадницима, обављање рачуноводствених, финансијских, комерцијалних, банкарских послова и послова осигурања.

Дужности - стручне компетенције

- Обављање послова рачуноводства и финансија
- Обављање банкарских послова и послова осигурања
- Обављање комерцијалних послова
- Обављање послова комуникације и администрације

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање финансијско - рачуноводствених послова, састављање и презентацију финансијских и пореских извештаја.

Дужности - стручне компетенције

- Организовање сопственог рада у области финансија и рачуноводства
- Обављање послова са књиговодственом документацијом
- Обављање послова платног промета
- Контрање и књижење пословних промена кроз пословне књиге
- Обављање финансијских послова
- Припремање и израда обрачуна
- Припремање и израда извештаја

КОМЕРЦИЈАЛИСТА

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање лица за набавку и увоз робе, организовање пријема, отпреме и складиштења робе, продају робе на велико и извоз робе.

Дужности - стручне компетенције

- Набавка и увоз робе
- Организовање пријема, отпреме и складиштења робе
- Продаја робе на велико и извоз робе

СЛУЖБЕНИК У БАНКАРСТВУ И ОСИГУРАЊУ

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање лица за обављање послова са готовином по динарским рачунима правних и физичких лица; обављање послова везаних за кредите становништва и правних лица; обављање девизних послова везаних за физичка и правна лица; обављање послова везаних за хартије од вредности; обављање послова трезора, оставе и сефова; продају животног и неживотног осигурања, преузимање ризика за животно и имовинско осигурање, као и за обраду захтева по полисама.

Овај образовни профил представља спој два профила Службеник у банкарству и службеник у осигурању која постојала у форми огледних одељења а од 2015. године су спојени у један образовни профил.

Дужности - стручне компетенције

- Обављање послова са готовином
- Обављање послова по динарским рачунима правних лица
- Обављање послова по динарским рачунима физичких лица
- Обављање послова везаних за кредите становништва и правних лица
- Обављање девизних послова везаних за физичка лица
- Обављање девизних послова везаних за правна лица

- Обављање послова везаних за хартије од вредности
- Обављање послова трезора, оставе и сефова
- Продаја животног осигурања
- Продаја неживотног осигурања
- Преузимање ризика за животно и имовинско осигурање
- Обрада захтева по полисама
- Сарадња са интерним и екстерним службама
- Организовање сопственог рада

ПОСЛОВНИ АДМИНИСТРАТОР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање административних послова за потребе одређених служби у привредном друштву.

Дужности - стручне компетенције

- Планирање и организовање пословних активности
- Обављање пословне кореспонденције и комуникације
- Вођење евиденције о запосленима
- Вођење документације
- Обављање основних књиговодствено-благајничких послова
- Обављање административних послова у области набавке продаје за потребе предузећа

ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за послове из области јавних и пословних финансија, као и рачуноводствене послове према дефинисаним процедурама уз поштовање правне регулативе. Обучен је за обрачун и плаћање свих врста прихода и расхода, утврђивање финансијске позиције пословних ентитета чиме пружа адекватне информације корисницима финансијске анализе за доношење исправних пословних одлука и планирање будућег пословања, обрачуне економских, рачуноводствених и законом обавезних и других вредности примењујући прописане и стандардизоване поступке, вођење рачуноводствене евиденције на законом прописан начин како би утврђене вредности имовине, обавеза, капитала и резултата пословања биле истините, видљиве и разумљиве свим заинтересованим интерним и екстерним корисницима рачуноводствених информација.

Дужности - стручне компетенције

- Обрачунавање и плаћање јавних прихода и расхода
- Припрема података и пружање информација за утврђивање финансијске позиције предузећа у циљу доношења одлука и планирања будућег пословања

- Обрачунавање економских, рачуноводствених, законом обавезних и других вредности примењујући прописане и стандардизоване поступке
- Вођење рачуноводствене евиденције на прописан начин

ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област право

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за вођење правно - пословне администрације, пословне кореспонденције и комуникације, администрације о запосленима, као и обављање оперативних послова у области јавне управе, планирање и организовање пословних активности.

Дужности - стручне компетенције

- Вођење правно-пословне администрације
- Обављање оперативних послова у области јавне управе
- Обављање пословне кореспонденције и комуникације
- Вођење администрације о запосленима
- Планирање и организовање пословних активности

ТЕХНИЧАР ОБЕЗБЕЂЕЊА

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област безбедност

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обезбеђивање различитих врста објеката, средстава, предмета и лица, израду документације при томе и вођење евиденције.

ТЕХНИЧАР ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област безбедност

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање превентивних послова на спречавању избијања пожара и послова на гашењу и спречавању ширења насталог пожара

ФИНАНСИЈСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање финансијско – рачуноводствених послова и банкарских послова, послова јавних прихода и расхода, буџета, обављање царинских послова и послова осигурања.

ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- Ниво IV
- Трајање 4 године
- Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- Област економија

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање послова царинског надзора над робом, путницима и превозним средствима, послова шпедиције, спољнотрговинских послова и послова платног промета и послова царињења робе.

ПЛАНОВИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

За образовне профиле који су наведени у претходном делу, биће приказани делови планова наставе и учења. Детаљан приказ планова са изборним предметима и додатним облицима васпитно - образовног рада као и приказ програма наведених квалификација се налази у бројевима Службених гласника/Просветних гласника који су приказани на страни бр. 3.

Овај приказ планова служи као оријентир кроз које предмете се остварују исходи компетенција које обухватају одређене квалификације као и основа за поређење начина остваривања одређених квалификација.

Такође, као део Државне матуре која се реализује од школске 2024/25 у оквиру теста знања планирано је да се проверавају базична знања везана за област економија право и администрација, која се стичу у свим поменутих квалификацијама. Та знања ученици стичу кроз предмете који су заједнички у свим профилима и који се често називају „општестручним“ предметима. Они имају улогу да ученике уведу у област, дају им темељна знања и омогуће логичко размишљање неопходно како за тржиште рада тако и за наставак школовања.

Ради лакшег разумевања планова који су приказани потребно је нагласити да у стручном образовању постоји законски прописан однос општеобразовних и стручних предмета као и да све савремене квалификације у оквиру стручних предмета садрже неку врсту „бироа“, предмета кроз који ће се стицати вештине односно увежбавати све оно што је научено кроз друге предмете. То се постиже посредством виртуелног пословања и симулације одређених послова. Овакви предмети управо представљају сублимацију свих знања и вештина неопходних за обављање одређеног посла. Зато се у оквиру ових предмета реализује и блок настава која често подразумева и одлазак код послодавца и упознавање са карактеристикама занимања за која се образују ученици.

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	16	2	592	74	13	468	420	10	310	1790	74	1864			
1 Српски језик и књижевност	3		111		3	108		3	93	417		417			
1.1 _____језик и књижевност*	3		111		3	108		3	93	278		278			
2 Српски као нематерњи језик*	2		74		2	72		2	62	417		417			
3 Страни језик	2		74		2	72		2	62	278		278			
4 Физичко васпитање	2		74		2	72		2	62	278		278			
5 Математика	3		111		3	108		3	93	417		417			
6 Рачунарство и информатика		2		74							74	74			
7 Историја	2		74		2	72				183		183			
8 Хемија	2		74							35		35			
9 Биологија	2		74							74		74			
10 Ликовна култура					1	36				74		74			
11 Социологија са правима грађана								2	70	70		70			
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		37		1	36		3	93	271		271			
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1	36		1	31	139		139			
2 Изборни програми **								2	62	132		132			
Укупно	17	2	629	74	14	504	455 (525**)	13 (15**)	341 (403**)	1929 (2061**)	74	2003 (2135**)			
Укупно	19		703		14	504	455 (525**)	13 (15**)	341 (403**)	1929 (2061**)	74	2003 (2135**)			

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине
** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно				Годишње			Недељно				Годишње			недељно				Годишње			недељно				Годишње			УКУПНО						
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ						
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	9	4	333	148	10	8	360	288	30	9	8	315	280	60	9	10	279	310	90	1287	102	6	180	2493											
1 Принципи економије	3		111		3		108													219				219											
2 Пословна економија	2		74		2		72			2		70					62			278				278											
3 Рачуноводство	2	2	74	74	2	2	72	72	2	2	2	70	70	70	4		124			216	340			556											
4 Пословна кореспонденција и комуникација	2			74	2			72												146				146											
5 Економска географија	2		74																	74				74											
6 Пословни енглески језик					1		36			1		35					31			102				102											
7 Пословна информатика					2		72			2		70								142				142											
8 Јавне финансије					2		72			2		70								72				72											
9 Банкарство										2		70					62			132				132											
10 Статистика											2		70				62			132				132											
11 Право										2		70					62			132				132											
12 Маркетинг										2		70					62			62				62											
13 Економско пословање					2		72	72	30	2		70	70	60	2		62	90		204	180			384											
14 Прудузетништво											2						62			62				62											
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ										2		70					62			132				132											
1 Изборни предмети према програму образовног профила**										2		70					62			132				132											
Укупно	13	4	333	148	481	18	678			17 (19**)	655 (725**)			679 (741**)	19 (21**)				2493 (2695**)																
Укупно А2+Б	9	4	333	148	10	8	360	288	30	9	8	315	280	60	9	10	279	310	60	1287	102	6	180	2493											

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	16	2	629	74	13	432	11	385	12	372	1818	74	1892		
1 Српски језик и књижевност	3		111		3	108	3	105	3	93	417		417		
1.1 _____језик и књижевност*	2		74		2	72	2	70	2	62	278		278		
Српски као нематерњи језик*	3		111		3	108	3	105	3	93	417		417		
3 Страни језик	2		74		2	72	2	70	2	62	278		278		
Физичко васпитање	2		74		2	72	2	70	2	62	278		278		
5 Математика	3		111		3	108	3	105	3	93	417		417		
Рачунарство и информатика	2		74								74		74		
7 Историја	2		74		2	74					183		183		
Ликовна култура							1	35			35		35		
9 Географија	2		74								74		74		
Биологија	2		74								74		74		
11 Социологија са правима грађана											62		62		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		37		1	36	3	105	3	96	274		274		
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1	36	1	35	1	32	140		140		
2 Изборни програми **							2	70	2	64	134		134		
Укупно	17	2	629	74	14	504	10	350	12	384	1867	74	1941		
Укупно А1+Б	19		703		14	504	10 (12**)	350 (420**)	12 (14**)	384 (448**)	1867 (2001**)	74	1941 (2075**)		
Укупно						504	10 (12**)	350 (420**)	11 (14**)	384 (448**)			1941 (2075**)		

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине
** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

А2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО								
	недељно		годишње			недељно		Годишње			недељно		Годишње			недељно		годишње			недељно		Годишње						
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
1	8	5	296	185	10	9	360	324	30	12	6	420	210	60	90	186	341	1262	106	183	241	278	278	183	216	72	372	180	2501
	3		111		2		72											183										183	
	1	2	37	74	2	2	72	72	2	2	2	70	70			62	62	241	278									519	
3	2		74		2		72		2	2		70				62		278										278	
	3		111		2		72																					183	
5	2		74		2		72		2	2		70						216										216	
	2		74		2		72		2	2		70																72	
7					2		72		2	2		70						142										142	
		3					108		30	4		140		60		124		90										552	
9										2		70						70										70	
										2		70						70										70	
11																												93	
																												62	
13																												62	
																													62
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ										2		70						134										134	
										2		70						134										134	
1																												134	
																													134
	8	5	296	185	10	9	360	324	30	12	6	420	210	60	90	186	341	1262	106	183	241	278	278	183	216	72	372	180	2501
	13		481		19		714		20	(22**)		690	(780**)		17	(19**)		502	(564**)									2502	(2636**)

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

КОМЕРЦИЈАЛИСТА

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	16	2	592	74	13	468	9	315	11	352	1790	74	1864		
1 Српски језик и књижевност	3		111		3	108	3	105	3	96	420		420		
1.1 _____језик и књижевност*	3		111		3	108	3	105	3	96	420		420		
2 Српски као нематерњи језик*	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
3 Страни језик	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
4 Физичко васпитање	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
5 Математика	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
6 Ликовна култура	1		37								37		37		
7 Рачунарство и информатика	2		74								74		74		
8 Историја	2		74								74		74		
9 Физика	2		74								74		74		
10 Географија	2		74								74		74		
11 Хемија					2	72					72		72		
12 Биологија					2	72					72		72		
13 Социологија са правима грађана															
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		37		1	36	3	105	3	96	274		274		
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1	36	1	35	1	32	140		140		
2 Изборни програми **							2	70	2	64	134		134		
Укупно	17	2	629	74	14	504	10	350	12	384	1867	74	1941		
Укупно A1+B	19		703		14	504	10 (12**)	350 (420**)	11 (14**)	384 (448**)	1941 (2075**)		1941 (2075**)		
Укупно	19		703		14	504	10 (12**)	350 (420**)	11 (14**)	384 (448**)	1941 (2075**)		1941 (2075**)		

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине
** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

КОМЕРЦИЈАЛИСТА

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО		
	недељно			недељно			недељно			недељно			УКУПНО		
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Т	В	ПН
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	5	296	8	10	288	30	360	245	60	455	320	1149	1256	150
1 Други страни језик	2		74	2		72			70			64	280		280
2 Принципи економије	3		111	2		72							183		183
3 Право	2		74	3		108							182		182
4 Канцеларијско пословање	3		111	2		72							183		183
5 Рачуноводство у трговини	1	2	37	1	2	36	72		105				73	146	219
6 Организација набавке и продаје				3		108			70				213		213
7 Пословна информатика													70		70
8 Обука у виртуелном предузећу				3		108	30		175			60	475	150	625
9 Трговинско пословање									105			96	201		201
10 Међународна шпедиција									70			70			70
11 Статистика													105		105
12 Маркетинг у трговини													96		96
13 Финансије													64		64
14 Предузетништво													64		64
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									70			64	134		134
1 Изборни предмети према програму образовног профила									70			64	134		134
Укупно A2+B	8	5	296	8	10	288	30	360	245	60	455	320	1149	1256	150
Укупно	13		481	18		678			760	636	700	2555	2555	150	2689

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

СЛУЖБЕНИКУ БАНКАРСТВУ И ОСИГУРАЊУ

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО годишње		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	15	2	555	74	14	504	9	315	11	352	1726	74	1800		
1 Српски језик и књижевност	3		111		3	108	3	105	3	96	420		420		
1.1 _____језик и књижевност*	3		111		3	108	3	105	3	96	420		420		
2 Српски као нематерњи језик*	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
3 Страни језик	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
4 Физичко васпитање	2		74		2	72	2	70	2	64	280		280		
5 Математика	2		74		2	72	2	70	2	64	280		480		
6 Рачунарство и информатика		2		74								74	74		
7 Историја	2		74								74		74		
8 Физика	2		74								74		74		
9 Хемија	2		74								74		74		
10 Ликовна култура					1	36					36		36		
11 Географија					2	72					72		72		
12 Биологија					2	72					72		72		
13 Социологија са правима грађана											64		64		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		37		1	36	3	105	3	96	274		274		
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1	36	1	35	1	32	140		140		
2 Изборни програми **							2	70	2	64	134		134		
Укупно	16	2	592	74	15	540	10	350	12	384	1866	74	1940		
Укупно A1+B	18		666		15	540	10 (12**)	350 (420**)	12 (14**)	384 (448**)	1940 (2000**)	74	2074**)		

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

СЛУЖБЕНИК У БАНКАРСТВУ И ОСИГУРАЊУ

А2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			Годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				У	П	Б	Σ		
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б										
1 Принципи економије	10	4		370	148			11	6		369	216			30	8	12	280	420			60	4	14	128	448			1174			123	150	2556
2 Канцеларијско пословање	3			111				2			72															183								
3 Рачуноводство	1	2		37	74			1	2		36	72			30											73			146	30	176			
4 Банкарско пословање	2			74				3			108							70				2			64			316					219	
5 Осигурање	2			74				3			108							70				2			64			316					316	
6 Право	2			74				2			72							70				2			216			216					216	
7 Комуникација у продаји																													72		72			
8 Пословне финансије																		70				2						70		70				
9 Банкарска обука																			210	30					192	30		402	60	462				
10 Обука у осигуравајућем друштву																			210	30					192	30		402	60	462				
11 Предузетништво																									64			64		64				
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																		70				2			64			134		134				
Изборни предмети према програму образовног профила																			70			2				64		134		134				
1																						2												
Укупно А1+Б	10	4		370	148			11	6		396	216			30	10**	12	280	420			60	4	14	128	448		1174	123	2556				
Укупно	14			518				17			612				20 (22**)			760 (830**)				18 (20**)			636 (700**)			2556 (2690**)						

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПОСЛОВНИ АДМИНИСТРАТОР

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	15	2	555	74	12	481	9	324	13	416	1739	74	1813		
1 Српски језик и књижевност	3		111		3	111	3	108	3	96	426		426		
1.1 _____језик и књижевност*	3		111		3	111	3	108	3	96	426		426		
2 Српски као нематерњи језик*	2		74		2	74	2	72	2	64	284		284		
3 Страни језик	2		74		2	74	2	72	2	64	284		284		
4 Физичко васпитање	2		74		2	74	2	72	2	64	284		284		
5 Математика	2		74		2	74	2	72	2	64	284		284		
6 Рачунарство и информатика		2		74								74		74	
7 Историја	2		74		2	74					148		148		
8 Географија	2		74								74		74		
9 Биологија	2		74								74		74		
10 Ликовна култура					1	37					37		37		
11 Логика са етиком											64		64		
12 Социологија са правима грађана											64		64		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1	1	37		1	36	3	108	3	96	277		277		
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1	36	1	36	1	32	141		140		
2 Изборни програми **							2	72	2	64	136		134		
Укупно	16	2	592	74	13	517	9	324	13	416	1739	74	1813		
Укупно А1+Б															
Укупно	18		666		13	553	9	324	13	416	1813	74	1813		

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине
** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПОСЛОВНИ АДМИНИСТРАТОР

А2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО				
	недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње		
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
1	9	5	333	185	9	8	333	296	10	10	360	360	30	8	7	256	224	60	1282	106	5	90	2437		
2	2		74	111	2	2	74	74	2	2	72	72		2	2	64			284	257			284		
3	2		74	111	2	2	74	74	2	2	72	72		2	2	64			247	257			257		
4	1	2	37	74	1	1	37	37	2	2	72	72		2	2	64			37	37			284		
5	2		74	111	2	2	74	74	2	2	72	72		2	2	64			37	37			185		
6	2		74	111	2	2	74	74	2	2	72	72		2	2	64			284	284			284		
7	2		74	111	2	2	74	74	2	2	72	72		2	2	64			284	284			284		
8						3		111											74				74		
9									2	2	72	72		2	2	64			72				111		
10									2	2	72	72		2	2	64			72				72		
11									2	2	72	72		2	2	64			72				72		
12									4	4	144	144	30	5	5	160		60	304			90	394		
13									2	2	70	70		2	2	64			134			64	64		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																									
1									2	2	70	70		2	2	64			134			64	134		
Изборни предмети према програму образовног профила**									2	2	70	70		2	2	64			134			64	134		
Укупно	9	5	333	185	9	8	333	296	10	10	360	360	60	8	7	256	224	60	1282	106	5	90	2437		
Укупно А2+Б	9	5	333	185	9	8	333	296	10	10	360	360	60	8	7	256	224	60	1282	106	5	90	2437		
Укупно	14		518		17		629		20	(22**)	780	(850**)	540	15	(17**)	540	(602**)	2437	(2571**)				134		

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД			II РАЗРЕД			III РАЗРЕД			IV РАЗРЕД			УКУПНО годишње		
	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње	недељно		годишње
	Т	В	Т В Б	Т	В	Т В Б	Т	В	Т В Б	Т	В	Т В Б	Т	В	Т В Б
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	15	2	540	72	12	420	11	385	13	416	1761	72	1833		
1 Српски језик и књижевност	3		108		3	105	3	105	3	96	414		414		
1.1 _____ језик и књижевност*	3		108		3	105	3	105	3	96	414		414		
2 Српски као нематерњи језик*	2		72		2	70	2	70	2	64	276		276		
3 Страни језик	2		72		2	70	2	70	2	64	276		276		
4 Физичко васпитање	2		72		2	70	2	70	2	64	276		276		
5 Математика	2		72		2	70	2	70	2	64	276		276		
6 Рачунарство и информатика		2		72								72	72		
7 Историја	2		72		2	70					142		142		
8 Географија	2		72								72		72		
9 Биологија	2		72								72		72		
10 Ликовна култура					1	35					35		35		
11 Логика са етиком							2	70			70		70		
12 Социологија са правима грађана										2	64		64		
13 Филозофија										2	64		64		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		36		1	35	3	105	3	96	272		272		
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		36		1	35	1	35	1	32	138		138		
2 Изборни програми **							2	70	2	64	134		134		
Укупно A1+B	16	2	576	72	13	455	12	420	14	448	1899	72	1917		
Укупно	18		648		13	455	12 (14**)	420 (490**)	14 (16**)	448 (512**)	1917 (2105**)		1917 (2105**)		

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине
** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО					
	недељно		годишње		недељно	Годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње
	Т	В	ПН	Б	Σ	Т	В	ПН	Б	Σ	Т	В	ПН	Б	Σ	Т	В	ПН	Б	Σ	Т	В	ПН	Б	Σ	
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	6	30	13	6	455	210	30	12	6	420	210	60	10	6	320	192	60	1447	828	210	2485	177	72	36	72
1. Увод у право	2			3		105													177						177	
2. Организација државе	2			3		105													72						72	
3. Увод у јавну администрацију	1	1	36	30															36	36	30				702	
4. Вештине комуникације	2			72															72						72	
5. Латински језик				2		70													70						70	
6. Правни поступци	2	2	70	30	2	2	70	30	2	2	70	70	30	2	2	64	64	30	204	204	90				498	
7. Матична евиденција	2	1	70	35	30														70	35	30				135	
8. Култура језичког изражавања	1	72																	72						72	
9. Радно право	2	1	70	35	2	2	70	30	2	2	70	70	30	2	2	64	64	30	204	105	60				369	
10. Послови правног промета				3	105														169	72					169	
11. Принципи економије				3	105														105						105	
12. Статистика				2	70														70						70	
13. Увод у привредно право	2			70															70						70	
14. Кореспонденција и правни послови	3			108															64						64	
15. Реторика и беседништво				2															64						64	
16. Предузетништво				2															64						64	
17. Право интелектуалне својине				2															64						64	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ									2	70	70								134						134	
				2					2	70	70								134						134	
				2					2		64	64							64						64	
				12					10		320	320							1447	828	210				2485	
Укупно А2+Б	7	6	30	13	6	455	210	60	12	6	420	210	60	10	6	320	192	60	1447	828	210				2485	
	13		498	19		725		16	18	20	690	760							1581		2485	2519				

Напомена: ** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

МАТУРСКИ ИСПИТ

Матурски испит је један од елемената система обезбеђивања квалитета стручног образовања. Полагањем матурског испита у средњем стручном образовању, појединац стиче **квалификацију** неопходну за учешће на тржишту рада.

Матурским испитом се проверава да ли је ученик, по успешно завршеном четворогодишњем образовању, стекао стандардом квалификације прописана знања, вештине, ставове и способности, тј. стручне компетенције за занимање(а) за које се школовао у оквиру образовног профила. Матурски испит састоји се од три независна испита:

- испит из српског језика и књижевности, односно језика и књижевности на којем се ученик школовао;
- испит за проверу стручно–теоријских знања;
- матурски практични рад.

Поред дипломе, сваки појединац полагањем оваквог испита стиче и тзв. *додатак дипломи - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил*, чиме се на транспарентан начин послодавцима представљају стечене компетенције и постигнућа ученика.

Концепт матурског испита заснован је на следећим **принципима**:

- уједначавање квалитета матурског испита на националном нивоу,
- унапређивање квалитета процеса оцењивања.

Уједначавање квалитета матурског испита на националном нивоу подразумева спровођење испита по једнаким захтевима и под једнаким условима у свим школама. Увођење механизма осигурања квалитета дефинисаних кроз стандардизоване процедуре и упутства за реализацију, важан су аспект квалитетног спровођења испита. На тај начин се доприноси уједначавању квалитета образовања на националном нивоу за сваки образовни профил.

Унапређивање квалитета процеса оцењивања постиже се применом **методологије оцењивања заснованог на компетенцијама**, као валидног и објективног приступа вредновању компетенција. Развој објективних критеријума процене и одговарајућих метода и инструмената омогућен је успоставом

система стандарда квалификације. У складу са тим, оцењивање засновано на компетенцијама почива на операционализацији радних задатака проистеклих из реалних захтева посла односно процеса рада.

Квалитет оцењивања посебно у домену поузданости и објективности, остварује се и увођењем делимично екстерног оцењивања. Представници послодаваца, стручњаци у одређеној области, обучавају се и учествују као екстерни чланови комисија у оцењивању на матурском испиту.

Организација матурског испита спроводи се у складу са **Правилником о програму матурског испита** за образовни профил који су објављени у Службеном гласнику. Матурски испит се организује у школама **у три испитна рока који се реализују у јуну, августу и јануару.**

За сваки образовни профил који је заснован на стандарду квалификација објављен је **Приручник о полагању матурског испита** којим се детаљно описује начин припреме, организације и реализације испита. У састав Приручника улазе: збирка теоријских задатака за матурски испит, листа радних задатака, листа комбинација, радни задаци и обрасци за оцењивање радних задатака.

Приручници за образовне профиле на српском језику као и на језицима националних мањина на којима се реализују одређени образовни профили налазе се на сајту Завода за унапређивање образовања и васпитања. На истом месту се налази и сва пратећа документација која је неопходна школама за организацију и реализацију матурског испита.

 <https://zuov.gov.rs/zavrsni-ispit-i-maturski-ispit-srednje-strucno/>

ТАКМИЧЕЊА

У области економије, права и администрације одвијају се следећа такмичења:

Стручни предмети

- рачуноводство
- основи економије
- пословна економија
- математика
- пословна информатика
- статистика

Циљ ових такмичења је примена и продубљивање знања из ових предмета и развијање такмичарског духа код ученика.

Беседништво

Циљ такмичења у беседништву је подстицање и продубљивање знања, исказивање посебних склоности, развијање способности судског говора, аргументовања, правилног закључивања, примену правила лепог говора, развијање креативности, неговање такмичарске традиције и такмичарског духа код ученика

Симулација судских процеса

Циљ овог такмичења је подстицање и продубљивање знања, исказивање посебних склоности, развијање способности судског говора, аргументовања, правилног закључивања, примену правила кривичног поступка и препознавање бића кривичног дела, неговање такмичарске традиције и такмичарског духа код ученика.

Сајам виртуелних предузећа

Сајам има за циљ примену знања из предмета финансијско-рачуноводствена обука, пословно-административна обука, обука у виртуелном предузећу, обука у виртуелном осигуравајућем друштву и економско пословање.

ЗАНИМЉИВОСТИ

Поред наведених такмичења која се организују на нивоу Заједнице, организују се и такмичења у изради бизнис плана, решавање студија случаја и различита такмичења која имају за циљ подстицање тимског духа, предузимљивости, креативности и логичког размишљања.

Такође школе из овог подручја рада учествују у многим међународним пројектима који имају за циљ повезивање ученика из различитих земаља, размену знања и искуства и унапређивање квалитета рада.

У Економско-трговинској школи у Сопоту и Економској школи у Чачку оформљене су две базичне институције – Сервисни центар Србије (СЦС) и Централна виртуелна банка (ЦВБ) са циљем пружања подршке у раду ученика и организовању наставе наставника из наставних предмета који предвиђају реализацију наставног програма кроз оснивање и пословање виртуелних предузећа и осигуравајућих друштава. У овим институцијама раде наставници који имају дугогодишње искуство у овој области. СЦС и ЦВБ постоје по решењу Министарства просвете и играју веома важну улогу у повезивању виртуелне и реалне привреде омогућавајући да се настава реализује по важећим законским прописима пратећи процедуре и документацију која се користи у пракси. Једна од предности реализације наставног програма преко ових институција јесте могућност повезивања ученика из целе Србије, а и шире, чиме се подстиче вршњачка едукација. У Србији, преко ове две институције послује преко 60 школа, односно преко 350 виртуелних предузећа у којима је запослено од 15 до 30 ученика, са тенденцијом изразитог раста у наредном периоду због увођења предмета „Економско пословање“ код образовног профила Економски техничар. За све детаљне информације о услугама које пружају СЦС и ЦВБ, о контакт подацима и актуелним темама можете посетити сајт сервисног центра.

Школе које образују наведене профиле удружене су заједно са школама које образују профиле из области Трговине, угоститељства и туризма у Заједницу школа која се зове „Заједница економских, правно - биротехничких, трговинских и угоститељско-туристичких школа Републике Србије“. Заједница пружа подршку школама у реализацији образовно – васпитног рада, доприноси унапређивању образовања из наведених области, организује такмичења и пружа информације осталим учесницима у образовном систему.

КОРИСНИ ЛИНКОВИ

<https://zuov.gov.rs/zakoni-i-pravilnici/>

<https://zuov.gov.rs/strucno-obrazovanje-i-obrazovanje-odraslih/>

http://azk.gov.rs/?page_id=75911

<https://pks.rs/strana/dualno-obrazovanje>

<http://www.zajednica.edu.rs/>

<http://www.upis.mpn.gov.rs/Cir/Pocetna>

<http://www.servisnicentar.org>

